

DIGITÁLIS AGRÁRIUM – SZÉKELYFÖLDI INNOVÁCIÓ

Az agrárium digitalizációjának térségi környezete

Szerkesztette: Biró A. Zoltán, Magyar Ferenc
Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány, Státus Kiadó,
Csíkszereda, 2019. 212 oldal

A programsorozat és a kötet által a szerzők arra ösztönzik a térség gazdasági szereplőit, hogy kiemelkedően fontos ügyként kezeljék az agrárium digitalizációs folyamatát. Ez a témakör gyakran került napirendre a kiadványsorozat korábbi köteteiben is, de igazán ebben a részben teljeseedik ki, itt kerülnek összegzésre a korábban szerzett tapasztalatok valamint az újabb elemzések. A kötet célja bebizonyítani és ráébreszteni a térség gazdasági szereplőit arra, hogy az IKT eszközök, a technológiák, a digitalizációs folyamat elkerülhetetlen. A digitális fejlesztések kínálatai az urbánus és rurális térségben egyaránt jelent vannak, bár a vidéki térségben még nem olyan nagy mértékben, de az utóbbi időben a felzárkózás egy fejlődő tendenciát mutat. Az agrárium digitalizációs folyamata számos előnnyel jár a gazdasági szereplőkre és vállalkozásaikra nézve, ezért mindenképp szembe kell nézni a folyamatból való félelemmel, le kell győzni azt és fel kell zárkózni.

A kötet nagyon jól áttekinthető, jól strukturált, könnyen követhető. Három fejezetre tagolt, melyek magukba foglalnak tanulmányokat, szakértői szempontokat valamint véleményeket és gyakorlatokat.

Az első fejezetben öt tanulmányon keresztül szó esik az agrárium digitalizációjáról a vidéki térségben, az IKT eszközök és tartalmak felhasználásáról a fiatal gazdák gyakorlatában, az agrártematizáció vidéki médiában való megjelenéséről, a digitális társadalmi innovációról a vidéki térségben valamint a székelyföldi innovatív agrártevékenységek online jelenlétéről is.

Biró A. Zoltán a kötet első tanulmányában kiemeli, hogy fontos elemezni és értelmezni azt, hogy az agrárvállalkozók milyen módon, milyen mértékben és milyen feladatok elvégzéséhez alkalmazzák a agrárium digitalizációs folyamata által nyújtott megoldásokat. Azonosított a térségben fiatal agrárvállalkozókat, interjúkat készített

velük, elemezte és értelmezte azokat, javaslatokat fogalmazott meg és konklúziókat vont le. Második tanulmányában az agrárium digitalizációjának vidéki médiában való megjelenését vázolja fel és ismerteti, amelyről kiderül, hogy ez a témakör csak nagyon ritkán jelenik meg a székelyföldi térség online és offline médiájában. Adott megjelenés is többnyire csak külső hatásra történik. Ez viszont nagyban hozzájárul a folyamattól való elhatárolódáshoz, vonakodáshoz, elutasításhoz.

A vidékfejlesztési paradigmaváltás téma kapcsán került előtérbe az a megközelítés, hogy a társadalmi innovációnak ugyanolyan jelentős szerepe van, mint a gazdasági és technológiai innovációnak – részletezi tanulmányában Sárosi-Blága Ágnes. A tanulmányban számos szakirodalmi anyag és kutatási projekt kerül bemutatásra, amelyek a digitális társadalmi innováció által nyújtott lehetőségekkel és megoldásokkal foglalkoznak. A tanulmány végén a szerző összegzést és következtetéseket fogalmaz meg a téma kapcsán.

Az agrárium digitalizációjának témája egyre inkább ismertté válik a rurális térségben is, de a vállalkozások teljesítményének növelése és hatékonysága érdekében egyre inkább fontosabb lenne az összetett IKT eszközök használata is. Ennek a folyamatnak elengedhetetlen kelléke az agrár jellegű tevékenységek online médiában való megjelenítése – ismerteti tanulmányában Székely Kinga-Katalin. A tanulmány eredményeit elemezve számos hasznos következtetést fogalmaz meg, amelyek a továbblépésben jelenthetnek segítséget, viszont a továbblépési stratégiák megalkotása érdekében további kutatások elvégzésére van szükség.

A kötet második fejezetét tíz szakértői interjú alkotja. Török Jenő, a Hargita Megyei Mezőgazdasági Vezérigazgatóság igazgatója az interjú során felvázolja az akkor és most helyzetét, nyomatékosítva, hogy a *„mélyponton már jól túl vagyunk”* (Török Jenő, 99 oldal) és a községekben már van kialakulóba egy-egy olyan réteg, ahol a gazdálkodás újra tudásalapú. Könczei Csaba, a Kovászna Megyei Mezőgazdasági Vezérigazgatóság igazgatója a különböző korszakoknak megfelelő innovációkról beszélt, felvázolta az 1990-es évek előtti működési modellt és a mai struktúrát. Az 1990-es években történt egyféle visszalépés, ugyanis a földek visszaszolgáltatása során háttérbe szorult a szakmai tudás és visszalépés történt a felhasznált technológiákban is. Mindez csupán a 1990-es évek végén kezdett újra fejlődő tendenciát mutatni. Ugyanakkor az információk beszerzésének fontosságáról, a forrásokról is beszélt. Becze István, a Székely Gazdaszervezetek Egyesületének elnöke, az interjú során kifejtette, hogy elkerülhetetlen a digitalizáció és jó lenne a digitális agrár-

stratégiára való csatlakozás, ugyanis mindez hozzájárulni a gazdasági vállalkozások versenyképességéhez és hatékonyabbá tételéhez. Számos olyan fiatal gazda van, akik igyekeznek felhasználni ezeket a technológiákat, ugyanis az új generációt már foglalkoztatják az IKT eszközök által nyújtotta lehetőségek. Orbán Miklós, a Kovászna Megyei Fiatal Gazdák Egyesületének elnöke a különböző alkalmazások használatára bírná rá a fiatal gazdákat. Sajnálattal tapasztalja, hogy a fiatalok alig használják ki a modern technológia által nyújtott lehetőségeket. Az internet-használattal, online ismeretszerzéssel, hálózatiépítéssel kapcsolatosan is egyfajta visszahúzódnak, inaktivitás tapasztalható, viszont az offline médiában (pl. újság) nagyobb jártasságot mutatnak, de azért vannak számos olyan agrártermelők is Kovászna megyében, akik már az online térben is megjelennek. Mátéffy Mária, a Csík LEADER Egyesület igazgatója munkája során több olyan személyt ismert meg, akik az agrárium területén tevékenykednek. Köztük vannak olyanok akik alkalmazkodnak az újításokhoz és vannak olyanok, akik elutasítják azokat. Akik külföldről térnek haza könnyebben zárkoznak fel az újításokhoz és alkalmazzák azt a tevékenységeik során. A LEADER iroda az innovatív kezdeményezések támogatója. Ahhoz, hogy lehessen együttműködés és fejlődés, szükség van hálózatosodásra. A digitális kínálatok számos lehetőséget nyújtanak információszerzésre és kapcsolatépítésre, de ezen kívül tartalomgyártásra is, amit igazából jelenleg csak kevesen használnak ki. Miklós Ervin, közgazdász - LGT Proiect -, szerint helyi speciális megoldásokat kell kialakítani a térségbe behozott tudással. Az agrár digitalizáció megváltoztatja az egész gazdálkodást, melynek három nagy összetevő elemét különbözteti meg. Mindezeket egy informatikai rendszerbe kellene összpontosítani, mert mindhárom tényezővel foglalkozni kell. Szerinte az agrárdigitalizációt egy megfogható dologra kellene szűkíteni, mert így nagyobb eredmény érhető el. Máthé Emma, a Székelyföldi Bio Egyesület elnöke szerint a digitális eszköz a kulcs a továbblépéshez. Tapasztalatai szerint az internet létszükséglet a biogazdák számára is, akiknek nagy részük él is a lehetőségekkel. Az internet szerepe elengedhetetlen a pályázatokban, kapcsolattartásban valamint a szakmai és technológiai információk szerzésében is. Cilip Árpád, a Hargita Megyei Fejlesztési Ügynökség igazgatója szerint *„a gazdák jövője a képzésen és az összeálláson múlik”* (Cilip Árpád, 135 oldal). Az agrárinnováció és a precíziós gazdálkodás megmutatkozása és prezentálása fontos a fiatal gazdák számára. A térség gazdái ugyanis nagyon passzívak, viszont van egy réteg, akit érdekel az e-learning. A tanulás és a képzés elengedhetetlen a gazdák számára. Dániel

Rajmund, Hargita Megye Tanácsának Vidékfejlesztési Egyesületének képviselője szerint fontos tudatosítani, hogy miért szükséges az innováció és a technológia. Az agrárium olyan szintű fejlődésnek indult, amely az elkövetkezendő tíz évben meghatározó lesz. Ehhez szükséges azonban a megfelelő tudás elsajátítása is, hogy a modern technológiákat megfelelően lehessen alkalmazni. Ugyanakkor fontosnak tartja egy szakmai központ létrehozását is, ahová a gazdák bizalommal segítségért fordulhatnak. A második fejezet utolsó tanulmányában Orbán Szabolcs, kertész-mérnök - Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány -, szerint a digitális megoldások a gazdákat segítik. Szükségesek azok az eszközök, amelyek egyre okosabbak. Ha vannak megfelelő eszközök, gyorsabb az előállítási folyamat és bizonyíthatóan jó minőséget lehet nyújtani. Véleménye, hogy az okos eszközök és digitális megoldások szerepe az elkövetkezendő időben növekedni fog.

A kötet harmadik fejezete nyolc alfejezetre van lebontva és magába foglal véleményeket és gyakorlatokat. László Csongor, csíkszentdomokosi vállalkozó ismerteti a gazdasági tevékenységét, a pályázatokat, amelyekkel próbálkozott, a sikereit, azokat az eszközöket, amelyeket használ a vállalkozásában. Szerinte az innovatív fejlesztéseket kisebb lépésekkel, célzottabban kilehetne használni. Molnár Róbert, agrár-mérnök (Dózsa György község) szerint a mindennapi tevékenységében jelentős szerepe van az internetnek. Egyaránt használja az offline és online médiát is. De a digitális eszközök bevannak épülve a mindennapi tevékenységbe, így ezáltal könnyebben elérhetőek a vásárlók, a fogyasztók és a termelők. Bereczki Attila, bánkfalvi vállalkozó, a mindennapi tevékenységéhez használja az offline és online médiát egyaránt és fontosnak tartja azokat. A digitális eszközök beépítéséről is beszélt, amely, elmondása szerint a tájékozódástól az ügyintézésig és értékesítésig jelen van a mindennapi tevékenységében. Bartha Gellért, kásonújfalvi vállalkozó szerint a mindennapi munkavégzésben kiemelkedő szerepe van a tájékozódásnak. Elsősorban interneten tájékozódik, ezt követően pedig szakemberektől. Szerinte a digitális eszközökre való átállás a fiatalok számára nem jelent akadályt és akik vonatkoznak is ettől, mert *„vannak, akik kicsit félnek az ilyen újabb dolgoktól”* (Bartha Gellért, 181 oldal), előbb-utóbb átállnak ők is. Petréd Károly, gyergyóremetei vállalkozó folyamatosan használ internetet, a mindennapi tevékenységébe is bevannak építve a digitális eszközök – az ügyintézés kivételével. Jakab Antal és Jakab Péter farkaslakai vállalkozók szerint *„a tudás soha nem elég, mindig tanulni kell”* (Jakab Antal, 189 oldal). Elmondják, hogy honnan szoktak tájékozódni, elmesélik a

vállalkozásuk munkamenetét és kihangsúlyozzák a vásárlókkal való személyes kapcsolattartás fontosságát valamint ismertetik jövőbeli tervüket, amelyben szerepet kap a digitalizáció is. Mátyás János Szabolcs, csekefalvi agrármérnök a jövőbeli terveit ismertette az agrárium területén. Szerinte az internet nagyon fontos információforrás, de a személyes kapcsolatokat részesíteni előnybe, gondolja eredményesebbnek. Viszont az értékesítés, ügyintézés esetében fontosnak tartja a digitális eszközök által nyújtott lehetőségek kihasználását. Gedő Hunor, bágyi méhésztől szerint az internet használata elengedhetetlen a mindennapi tevékenységben, de fontosnak tartja a személyes kapcsolatokat, a beszédteret. Jelenleg az értékesítésben, ügyintézésben és a mindennapi tevékenységében nem használ digitalizációs eszközöket.

A kötet szerkezetének köszönhetően a szakirodalom megismerésére és a szakértői szempontokra alapozva az olvasó könnyebben megértheti az agrárium digitalizációjának fontosságát és annak gyakorlatban való alkalmazását, melyekre tökéletes példát nyújtanak a harmadik fejezetben olvasható vélemények és gyakorlatok.